

Korona nedeniyle az kitap yayınlanıyor. Üstelik insanlarda da yeterli para bulunmadığı için kitap satışları da azalmış durumda... Almanya'da neyse ki yaygın kütüphane sistemi bulunuyor ve yeni çıkan sizce önemli bir kitap biraz beklerseniz kütüphaneye geliyor. Çabuk davranıp almanız gerek yoksa başkası alıyor, siz sıraya giriyorsunuz. İnsan bazı kitaplar için bekleyemiyor, paraya kıyıp alıyor.

Son aldığım kitabı normal olarak daha geç görürdüm ama içerde kitaplara rastgele bakarken postacı kitapçıya paket getirdi, adam paketi açtı ve bir kitabı alıp yanıma geldi: "Bunu al, tam sana göre!"

Baktım: Reisende der Weltrevolution (Dünya Devrimi Seyyahları), alt başlığı da Komünist Enternasyonalin Küresel tarihi. İlk önce, bu tarihi ana hatlarıyla biliyorum, diye düşündüm. İçine baktım ve bu tarihin farklı olduğunu anladım. Kitabın adından da anlaşılacağı gibi özneler temelinde anlatılan tarih... Kitabı biraz daha karıştırınca Manabenda Roy'un fotoğrafını gördüm, faaliyetleri de uzunca anlatılıyor. Sadece bu adam için bile kitap alınır.

Birinci Doğu Halkları Kurultayı'nda Lenin'in milli burjuvazi konusundaki görüşlerini eleştiren Hindistan delegeşi... Roy, milli burjuvazinin güvenilmez olduğunu ve işgalciyle kolayca anlaşabileceğini savunuyor. Lenin'in ölümünden sonraki yıllardaki sömürge kurtuluş savaşları Roy'u haklı çıkarır. Çin'de III. Enternasyonal komünist partisini milli burjuvazinin temsilcisi sayılan Çan Kay Şek ile işbirliğine zorlar; yaparlar ve Şanghay'da ağır kayıp verirler. Mao III. Enternasyonal'e tavır almaz ama onu izleyenlerle yolunu ayırır.

Kitabı alıp okumaya başladım. 600 sayfa. Kitabın yazılarının 9 punto olduğunu dikkate alırsanız aslında sayfa sayısı daha fazladır.

Daha ilk sayfalarda bu konuda yapılan ilk büyük araştırma olduğunu okuyorsunuz. III. Enternasyonal'in belirli bir eğitimden geçirildikten sonra değişik ülkelere gönderilen kadroları... Görevleri Enternasyonal ile ülke partisi arasında doğrudan bağ kurmak, orada devrimin hazırlanmasına katılmak...

Sonra başka bir tarih anlatım tarzıyla karşılaşıyorsunuz. Tanıdığım bir Alman tarihçi (Karl Schlögel) tarih anlatımında bireylerin ve kültürün dışlanmaması gerektiğini belirtiyor. III. Enternasyonal'in tarihi fazlasıyla anlatıldı: ne zaman kuruldu, ne kadar sürdü, iç işleyişi nasıldı, kaç komünist partisi üye oldu, kongrelerinde hangi tartışmalar yaşandı ve daha sayılabilir. Ek olarak gerekli olan ise; her örgütün faaliyet alanı ve kültürü vardır. III. Enternasyonal için bu alan bütün dünya olmakla birlikte faaliyetin yoğunlaştığı yerler var ve bazı kentler öne çıkıyor: Moskova bilinen yer, ardından Berlin, Şanghay ve İspanya'da bazı kentler...

Bu örgütün oluşturduğu bir kadro tipi ve kültürü var. Dünya devrimi için eğitilen ve değişik ülkelere giden insanlar...

Tarih, örgüt kültürüyle birlikte anlatılmalıdır.

Bu önemli bir saptamadır.

Kitabın yazarı İsviçreli profesör kadın (Brigitte Studer) Schlögel'in başka bir kitabına referans vermiş: Im Raume lesen wir die Zeit (Mekanda Zamanı Okuruz) (çeviri üzerinde çok düşünmedim, yaklaşık böyle). Kütüphanede buldum, aldım, 550 sayfa ama hepsini okumak gerekmeyecek. Bana bu anlayışı açımlandığı bölümler gerekli. Bu kitap üzerine birkaç yıl önce kendisiyle yapılan uzun bir söyleşi varmış. Deneyeyim dedim, internete koymuşlar. Bazı insanların bulunan bu özellik hoşuma gidiyor; bilgiyi herkesin ulaşımına açıyorlar. Bütün bilgi olmaz tabii, kitabın da satması gerek ama söyleşi neden yayınlandığı gazeteyle sınırlı kalsın?

Gerçekte bu teori benim için yeni sayılmaz çünkü teoriyi ayrıntısıyla bilmeden son yazdığım kitapta bunu yaptım: **TDAS'ın Tarihi**. Bu kitapla simgelenen ve başka örgütler gibi ayrılıklar yaşayan yapının (yapıların) kültürel özellikleri vardı. Bunlar iki temel özellikti: teori ve kadınların yeri. Bir kitabın adı bu yapıların tümünü belirleyen bir ad olabildiyse, bu iki özellik sayesinde. Bu iki özelliği kaldırın ya da önemlerini azaltın, geriye sıradan örgütler kalır.

Bu kültür sürdürülemediği, bozulduğu oranda, örgütsel yapılar da bozuldu.

Başka faktörler de bulunmakla birlikte kültürel özelliklerin bozulması önemlidir.

Türkiye bir erkek toplumdur, biliniyor; buradan doğan sosyalist hareket de aynı özelliğe sahipti. 1977-1980 arasında sosyalist hareketin en tanınmış kişisi bir kadındı: Belma ve buradandı. Başka kadınlar da vardı ama en tanınmışı oydu. O yıllarda bölge komitelerinde ve hatta genel komitesinde kadın olan başka örgüt(ler) bulamazsınız.

Adı geçen kitapta da açıkladığım gibi bunu kadınlara özel önem verdiğimiz için yapmadık, gelişen yetenekli kadınların önünü kesmedik, o kadar. Başarılı bir kadının sorumluluğu altında çalışmayı kaldıramayan bazı tipler çıkmadı değil ama sorun olmadılar.

Belma'ya mektuplar kitabını www.engineerkinerkitaplar.blogspot.com adresinde pdf olarak okuyabilirsiniz.

Birkaç kitap birden okuduğum için okuması uzun sürecek ama olsun, yılsonuna kadar hepsini bitiririm.